

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_12_INOVACE_B_LH_1.SADA_35

Název klíčové aktivity: I/2 Inovace a zkvalitnění výuky směřující k rozvoji čtenářské a informační gramotnosti

Označení v TK: EU-I/2B-LH-1.sada-č.35

Autor: PaedDr. Ludmila Hulvová

Datum vytvoření: květen 2013

Název DUM: Mluvnické pojmy

Vzdělávací oblast: Jazyk a jazyková komunikace

Vyučovací předmět: Český jazyk a literatura

Ročník: 9.

Druh učebního materiálu: HotPotatoes

Klíčová slova: pojmy z jazykovědy, hláskosloví, tvarosloví, skladba, nauka o stavbě slova a tvoření slov, nauka o slovní zásobě a významu slov

Anotace:

Test slouží k upevnění znalosti mluvnických pojmů, se kterými se žáci mnohokrát ve výuce setkali. Část testu upevňuje teoretické znalosti, část praktickou dovednost určitý jazykový jev rozlišit v textu.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_12_INOVACE_B_LH_1.SADA_35

1. České hlásky se dělí na

- a) tvrdé - měkké - obojetné.
- b) samohlásky - souhlásky.
- c) krátké - dlouhé.

2. Souhlásky se dělí na

- a) tvrdé - měkké - obojetné.
- b) psané a vyslovené.
- c) dlouhé a krátké.

3. Znělé souhlásky párové jsou

- a) b, v, d, d', z, ž, g, h.
- b) p, f, t, t', s, š, k, ch.
- c) m, n, ň, j, r, l.

4. Slabika je ve slově

- a) část, která se vysloví jako celek a obsahuje samohlásku nebo dvojhlásku.
- b) skupina hlásek, která má nějaký význam.
- c) část, která se vysloví jako celek a obsahuje samohlásku nebo dvojhlásku, případně r, l.

5. Přízvuk je ve slově

- a) slabika s dlouhou samohláskou.
- b) zvukově zesílená slabika, většinou je to ve slově 1. slabika.
- c) slabika vyslovená vyšším hlasem.

6. Spodoba znělosti je jev, kdy za určitých podmínek

- a) místo párové souhlásky vyslovíme její znělostní protějšek, např. místo B vyslovíme P /obtáhne - optáhne/.
- b) místo krátké samohlásky se objeví v příbuzném slově dlouhá (např. list - lístek).
- c) se vyslovené slovo může napsat dvojím způsobem (obětí - objetí).

7. Ve stavbě slova rozlišujeme části:

- a) písmeno (nebo hláska) a slabika.
- b) předpona, kořen, přípona.
- c) předpona, kořen, přípona, koncovka.

8. Podstatná jména hromadná jsou ta, která

- a) mají tvary množného čísla a těmito tvary lze označit jak jednu věc, tak i více věcí.
- b) mají tvary jednotného čísla, ale označují více věcí stejného druhu.
- c) tvarem jednotného čísla označují látku bez ohledu na množství (látka se nedá počítat).

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

9. Podstatná jména pomnožná jsou ta, která

- a) tvarem jednotného čísla označují látku bez ohledu na množství (látka se nedá počítat).
- b) mají tvary jednotného čísla, ale označují více věcí stejného druhu.
- c) mají tvary množného čísla a těmito tvary lze označit jak jednu věc, tak i více věcí.

10. Podstatná jména konkrétní jsou

- a) názvy osob, zvířat, věcí, rostlin.
- b) názvy vlastností, dějů a vztahů.
- c) jména osob, zvířat.

11. Podstatná jména, která označují jednotným číslem látku bez ohledu na množství - protože látka se nedá počítat, označujeme jako

- a) podstatná jména abstraktní.
- b) podstatná jména hromadná.
- c) podstatná jména látková

12. Ohebná slova jsou ta,

- a) která mohou pozměnit význam (točit - otočit).
- b) která mohou měnit tvar (koncovku) - voda - vody.
- c) která mohou mít víc významů (oko).

13. Mluvnické významy slova jsou

- a) slovní druh + pád, číslo, rod, životnost.
- b) předpona, kořen, přípona, koncovka.
- c) slovní druh + pád, číslo, rod, životnost, nebo osoba, způsob, čas, slovesný rod a vid.

14. Kořen slova je

- a) část slova, která je uprostřed a je nejdůležitější pro význam.
- b) část slova, která zbude po oddělení koncovky a předpony.
- c) nejmenší společná část příbuzných slov, nese význam.

15. Příbuzná slova mají

- a) podobný význam.
- b) podobný význam a společný kořen.
- c) společný kořen.

16. Kořen slova v příbuzných slovech

- a) je vždy stejný.
- b) je někdy obměněný.
- c) je vždy obměněný.

17. Nová slova v češtině se tvoří

- a) odvozováním, skládáním a zkracováním.
- b) odvozováním, stupňováním, ohýbáním.
- c) odvozováním, skládáním a stupňováním.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

18. Spisovnou slovní zásobu obohacujeme nejčastěji

- a) přejímáním z cizího jazyka a přejímáním z nespisovné češtiny.
- b) odvozováním (příponami a předponami) a přejímáním z cizího jazyka.
- c) odvozováním a skládáním.

19. Mnohoznačné slovo

- a) má více významů, které vznikly přidáním předpony nebo přípony (mazat - smazat).
- b) má více významů, které vznikly ohýbáním slova (měněním pádu, čísla apod.)
- c) má více významů, které vznikly metaforou nebo metonymií.

20. Metafora je

- a) obrazné pojmenování na základě podobnosti - vzniká tak mnohoznačné slovo (list).
- b) obrazné pojmenování na základě vnitřní souvislosti - vzniká tak mnohoznačné slovo (hlídka).
- c) obrazné pojmenování na základě srovnání pomocí slova jako (silný jako lev).

21. Sousloví je

- a) ustálené spojení dvou slov do slova jednoho (mořeplavec).
- b) spojení předložky a podstatného jména (nadchod).
- c) ustálené spojení slov s jedním významem (žakovská knížka).

22. Synonymum je k určitému slovu

- a) slovo s opačným významem (den - noc).
- b) slovo s podobným významem a společným kořenem (les - lesík).
- c) slovo s podobným významem (může, ale nemusí mít společný kořen).

23. Rčení je

- a) ustálené obrazné pojmenování, jehož základem je sloveso (vzal nohy na ramena).
- b) ustálené obrazné pojmenování (rostlina "zlatý déšť").
- c) krátké obrazné vyjádření moudré myšlenky, rady do života (Lež má krátké nohy).

24. Homonymum je

- a) slovo s více významy, označené věci však nemají žádný vzájemný vztah (rys).
- b) ženská podoba slova - učitelka (ke slovu učitel).
- c) slovo s podobným významem, citově zabarvené (pes - pejsek).

25. Věta jednoduchá se pozná tak, že

- a) má část podmětovou a přísudkovou.
- b) má pouze jeden přísudek (ten může být několikanásobný).
- c) je různě dlouhá, ale nemá čárky.

26. Souvětí je

- a) souřadné a složité.
- b) souřadné a podřadné.
- c) jednoduché a složité.

27. Vedlejší věta se pozná tak, že

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- a) je oddělena od předešlé věty čárkou.
- b) se na ni zeptáme jinou větou (řídící) v souvětí.
- c) je připojena spojkami a, ale, nebo apod.

28. Vedlejší věta přívlastková je v souvětí

- a) Víš, kterým autobusem odjeli?
- b) Nemám ráda lidi, kteří jsou panovační.
- c) Přihlásí se ten, kdo chce odpoledne na výlet.

29. Významové poměry jsou

- a) slučovací, stupňovací, odporovací, vylučovací, příčinný, důsledkový.
- b) místní, časový, způsobový, měrový, příčinný, přípustkový, podmínkový.
- c) podmětný, přísudkový, předmětný, přívlastkový, příslovečný, doplňkový.

30. Souvětí souřadné je takové, které

- a) má jen věty hlavní.
- b) má alespoň dvě věty hlavní, počet vedlejších vět není důležitý.
- c) má jen jednu větu hlavní a jednu nebo více vět vedlejších.

31. Čárku obvykle nepíšeme před spojkami

- a) a, i, ani, nebo, či - ve významu slučovacím nebo slabě vylučovacím.
- b) a proto, a tedy, a tudíž, a tak.
- c) nebo, či - ve významu slabě vylučovacím.

32. Spodoba znělosti je ve slovech

- a) pěkný, zapomněl, podmínka.
- b) sbírka, venkov, podchod.
- c) síla, město, František.

33. Přídavná jména jsou podle druhu

- a) tvrdá - měkká - obojetná.
- b) tvrdá - měkká - přívlastňovací.
- c) mužská - ženská - střední.

34. Číslovky jsou podle druhu

- a) osobní - přívlastňovací - ukazovací - tázací + neurčité a určité.
- b) základní - řadové - druhové - násobné + určité a neurčité.
- c) základní - řadové - druhové - několikanásobné + určité a neurčité.

35. Podle druhu rozlišujeme příslovce

- a) místa, času, způsobu, míry, příčiny, účelu.
- b) místa, času, způsobu, míry, příčiny, účelu, podmínky, přípustky.
- c) místa, času, způsobu, míry, příčiny.

36. Druhy zájmen jsou

- a) osobní - přívlastňovací - ukazovací - tázací - neurčitá - určitá.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

b) osobní - přivlastňovací - ukazovací - tázací - vztažná - neurčitá - záporná.

c) osobní - přivlastňovací - ukazovací - tázací - neurčitá - určitá.

37. Zájmena tázací jsou

a) kdo, co, jaký, který, čím, jenž.

b) někdo, něco, nějaký, některý, něčí.

c) kdo, co, jaký, který, čím.

38. Jen číslovky druhové jsou

a) dvojí, třetí, pět, několikery.

b) troje, deseti, mnohý, stý.

c) jedny, troje, dvojím, patero.

39. Spojovat věty mohou

a) spojky, vztažná zájmena, příslovce

b) spojky, vztažná zájmena.

c) spojky, částice, předložky.

40. Cítoslovce mohou vyjadřovat

a) City, nálady a zvuky.

b) City, nálady, zvuky a pokyny.

c) City, nálady, zvuky, pokyny a souhlas či nesouhlas.

41. Příčestí minulé jsou

a) zadržím, přijdeš, vyplaší, odrazíme.

b) podepsal, překvapili, četla, rostlo.

c) podtržen, využit, zavírány, rozsvícena.

42. U sloves určujeme

a) pád, číslo, rod, životnost.

b) osobu, číslo, způsob, čas.

c) osobu, číslo, způsob, čas, slovesný rod a vid.

43. Slovesný způsob je

a) oznamovací - rozkazovací - tázací.

b) oznamovací - rozkazovací - tázací - přací.

c) oznamovací - rozkazovací - podmiňovací.

44. Substantiva a adjektiva jsou

a) podstatná jména a zájmena.

b) předložky a spojky.

c) podstatná jména a přídavná jména.

45. Nauka o nářečích je

a) morfologie.

b) lexikologie.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

c) dialektologie.

46. Útvary nespisovného jazyka českého jsou

- a) obecná čeština, nářečí, slang, profesní mluva, argot.
- b) hovorová čeština, obecná čeština, nářečí, argot.
- c) obecná čeština, nářečí, slang, knižní čeština, argot.

47. Mezi slovanské jazyky západní patří

- a) čeština, slovenština, polština, lužická srbština.
- b) čeština, slovenština, polština, lužická srbština, slovinština.
- c) čeština, slovenština, polština, maďarština.

48. Mezi románské jazyky patří

- a) francouzština, italština, portugalština, irština, španělština.
- b) portugalština, španělština, italština, řečtina.
- c) francouzština, italština, portugalština, španělština, rumunština, španělština.

49. Do žádné jazykové skupiny nepatří z indoevropských jazyků

- a) islandština.
- b) islandština, norština.
- c) řečtina, albánština.

50. Deklinace je

- a) časování.
- b) skloňování.
- c) odvozování.
- d) skládání.

-----Klíč-----

- 1. (b)
- 2. (a)
- 3. (a)
- 4. (c)
- 5. (b)
- 6. (a)
- 7. (c)
- 8. (b)
- 9. (c)
- 10. (a)
- 11. (c)
- 12. (b)
- 13. (c)
- 14. (c)

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

15. (b)
16. (b)
17. (a)
18. (b)
19. (c)
20. (a)
21. (c)
22. (c)
23. (a)
24. (a)
25. (b)
26. (b)
27. (b)
28. (b)
29. (a)
30. (b)
31. (a)
32. (b)
33. (b)
34. (b)
35. (c)
36. (b)
37. (c)
38. (c)
39. (a)
40. (b)
41. (b)
42. (c)
43. (c)
44. (c)
45. (c)
46. (a)
47. (a)
48. (c)
49. (c)
50. (b)